

וישב
חנוכה

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 777 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 652 שנה י"ד העלון מוקדש לע"נ מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל - כ"ד כסלו - כ"ה כסלו תשפ"ד

וישב - תוכן ענייני הפרשה

- ישיבת יעקב אבינו בארץ מגורי אביו - ארץ כנען.
- יוסף אהוב לאביו, מלמדו תורה, ומקבל ממנו כתונת פסים.
- חלומות יוסף, קנאת אחיו בו, הליכתו לבקש אחוות אחיו.
- השלכת יוסף לבור, מכירת יוסף, צערו של יעקב אבינו.
- מעשה יהודה ותמר, הולדת פרץ וזרח (ח).
- יוסף במצרים נהיה עבד בבית פוטיפר, ועומד בנסיון (ט).
- יוסף מושלך לבית הסוהר, ומוצא חן בעיני שר בית הסוהר.
- יוסף פותר את חלומות שר המשקים ושר האופים, ודבריו מתקיימים - שר האופים נתלה, ושר המשקים חוזר למשרתו ושוכח להיטיב עם יוסף.

"ויהי ביום השלישי יום הולדת..." (מ, כ) - הזעקה שנפלטה מרבן של ישראל זצ"ל בעת

שחיב את גילו - סיפור

סיפור הרב גדליה הוויגסברג שליט"א: באחד הבקרים דיבר רבנו רבי חיים זצ"ל עם בנו, רבי י.ש. קנייבסקי שליט"א, וא"ל: 'השבוע בע"ה יום בר המצוה שלי'. רבנו לא אהב לומר 'יום הולדת', אלא 'יום הבר מצוה'. פעם סיפרתי על כך לרבנו הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, ואמר לי: 'אצל ר' חיים אין דבר שלא קשור למצווה, הכל סביב מצוה, לכן האוזן שלו אינה שומעת את המילים 'יום הולדת' כי זה לא עניין של מצוה, 'יום בר מצוה' זה קשור למצוה'. רבי חיים חיבב עם בנו את גילו, שכבר היה כבן 83, ומיד זעק: 'או! עוד לא למדתי כל מה שצריך!'! למאי נפקא מינה בשביל רבנו הגיל? סביב המשפט שאמר מסתרות שאיפותיו הגדולות שאותן אי אפשר לתאר ואתן הוא רצה לבטא. תכנית אחת כולנו יודעים, רבנו חפץ להשלים חיבור 'דרך חכמה' על קדשים כפי שחיבר 'דרך אמונה' על זרעים. דבר שני אמר, שה' יעזור ויזכה לאריכות ימים ולבריאות, הוא מעוניין לחבר כעין 'משנה ברורה' על סדר טהרות. ישנם דברים נוספים שאמר לי רבנו במהלך השנים שמעוניין לחבר על דברים שאינם קלים, ועל כן הוא מעוניין לכתוב פירוש קל. על פרק גט פשוט במסכת בבא בתרא זהו פרק קשה עם תוספות ארוכים, ולכך רוצה להוציא על כך חיבור שיהיה יותר קל ללמוד פרק זה...

מעלת הנס של חנוכה

מובא במדרש (תנחומא תצוה ס"ג): אמר רבי חנינא סגן הכהנים: אני הייתי משמש בבית המקדש ומעשה נסים היה במנורה, משהיו מדליקין אותה מראש השנה לא נכבתה עד שנה אחרת. ופעם אחת לא עשו הזיתים שמן, התחילו הכהנים לבכות. ממה שבכו אנו למדים יקרת מעלתם שהצטערו כל כך ובכו על שאין בידם לקיים המצווה. וצריך לומר שאף על פי שמצינו כאן נס גדול, שדלקה המנורה כל השנה כולה, אין זה רבותא גדולה כנס חנוכה, שטימאו כל השמנים ולא היה שמן כלל ומצאו שמן טהור אחד, ובנוסף זכו שהיה נס שהספיק לכל יום.

[שיח חנוכה ופורים' מהגר"ח קנייבסקי זצ"ל]

מערכת "ברינה יקצור" מאחלת לכל בית ישראל שבת שלום וחנוכה שמח

תחילת הפרשה עוסקת בחלומות יוסף, ולאחר מכן יוצא לבקשת יעקב לפגוש אותם בדותינה. בפגישה של יוסף עם אחיו השבטים, הם מחליטים להרוג אותו, ולאחר שכנוע של ראובן הם משליכים אותו לבור שנאמר (לז, כד): "ויקחהו וישלכו אתו הַבְּרָה וְהַבּוֹר רַק אֵין בוּ מַיִם". מדוע נחשב עניין ההשלכה לבור בעצם קרש ההצלה של יוסף? ואיך זה קשור לחנוכה.

ישב פעם ה"דברי חיים" מצאנו עם רבי ישראל משקלוב ואמר: "ודע מדוע נחשב מעשה ההצלה של ראובן שהציע להשליכו אל הבור, יותר מאשר יהודה שהציע למכור אותו למצרים? מפני שראובן אמנם הציע להשליכו לבור מלא נחשים ועקרבים, אולם הבור היה בארץ ישראל, ושם שמור האדם יותר אפילו אם נחשים ועקרבים מסובבים אותו. אולם יהודה הציע למכור את יוסף לישמעאלים ולהוציאו לחוץ לארץ, ושם גם אם האדם זוכה לעלות לגדולה, הריהו קרוב אל המיתה יותר מאשר לחיים..."

ובספר 'זכרון מנחם' לרב מנחם רוזנברג זצ"ל, אמר בזה דבר נפלא: ראובן עשה לעצמו את החשבון הבא, מה שיהיה - זה רק הקב"ה קובע. תפקידי בשעה זו הוא לעשות מה שמוטל עליי. מוטל עליי קודם כל לדאוג שהאחים לא יהרגוהו. איך אעשה זאת? איך אוכל להצילו מידם? אינני יכול כרגע להצילו לגמרי. לכל היותר אוכל לשכנע אותם לא להרוג אותו פיזית אלא להשליכו אל אחד הבורות. אם הקב"ה רוצה להצילו, הוא יכול להציל אותו גם משם ובלעדי! זה תפקידי כרגע. יותר מזה אינני מסוגל לעשות! זה בעצם גם מה שהיה עם החשמונאים. החשמונאים היו מסוגלים לנצח את האמפריה היוונית? ודאי שלא! מתתיהו, חמשת בניו ועוד כמה מאות יהודים שרוח ה' היתה בקרבם יכולים לנצח צבא מיומן של אימפריה? לא ולא. לשם מה, בכלל יצאו למלחמה? הם ערכו לעצמם את החשבון הנ"ל - מלכות וְן גורמת הרס נורא לעם ישראל. אסור לשמור שבת, אסור ללמוד תורה, והגיעו למצב שרוב היהודים היו מתיוונים. מה תפקידנו בעת הזו? מה הקב"ה רוצה מאתנו כרגע? שנעשה את מה שאנו יכולים לעשות. מה בכוחם לעשות? להכריז מרד ביוונים, לצאת למלחמה נגדם. אם הקב"ה רוצה - הוא יעשה את השאר ואם לא - הוא לא יעשה, אבל אנו את תפקידנו ממלאים במידת האפשר. לפי זה יתכן, שלכן מובאות שתי אמרות אלו יחדיו בגמרא (מסכת שבת כב.). אימרה ראשונה של רבי תנחום: "אמר רב כהנא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרבי תנחום: נר של חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה - פסולה, כסוכה וכמבוי. ואימרה נוספת אמר רב כהנא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום: מאי דכתיב: 'וְהַבּוֹר רַק אֵין בוּ מַיִם'. ממשמע שנאמר 'וְהַבּוֹר רַק אֵין בוּ מַיִם' אל אלא מה תלמוד לומר 'אין בו מים' - מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו". זה הקשר בין נר חנוכה ל"בור ריק אין בו מים", אבל נחשים ועקרבים יש בו". בשני המקרים מתגלה היסוד שהאדם מצדו צריך לעשות מה שבכוחו לעשות, על אף שלא נראה שיצלח, ואת השאר, אם הקב"ה רוצה - הוא יעשה, ואם לא - לא. מכאן, חל עלינו חובת ההשתדלות ולהתחזק באמונה ובבטחון שההצלחה היא בידי ה' יתברך וחלילה לחשוב שזה בזכות עשר אצבעותיי, כי-אז יגיע ל"כוחי ועוצם ידי". וזהו שנאמר בתפילה: "נתת רבים ביד מעטים", דהיינו ה' יתברך גרם לנצחון של החשמונאים (המעטים) על היוונים (רבים).

מדוע סידר רב אחאי גאון את דיני חנוכה בפרשת וישלח?

ב'שאלות דרב אחאי גאון', מובאות הלכות כל מצוה ומצוה לפי מיקומה בסדר הפרשיות. נר חנוכה, כידוע, אינו מופיע באף אחת מן הפרשיות, שאינה אלא תקנה מדרבנן, אולם את הלכותיה סידר רב אחאי גאון בפרשת וישלח, בתוך הדרשה לחנוכה המובאת שם. והתמיהה מתבקשת: הלא ימי החנוכה לעולם אינם חלים בשבוע של פרשת וישלח, אלא בדרך כלל בפרשת מקץ, ומה ראה רב אחאי גאון לשבץ דרשת ודיני חנוכה בפרשת וישלח?...

ביאר רבי אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א ראש ישיבת "מאור התלמוד": יכולנו ליישב בפשטות, שמאחר ומדובר בדרשה המהווה הכנה לימי החנוכה, ולא רק בסדר הלכותיה, ע"כ מן הראוי לאומרה זמן מה קודם החג, כדי לאפשר לשומעים להכין עצמם לחג עצמו. הדבר נכון, אך נראה שמונח כאן עניין נוסף: מאחר ו'אין דבר שלא רמוז בתורה', הרי שהמקור לכל ענייני החנוכה, שהם תקנה מדרבנן, נמצא בפרשת וישלח! שכן רבי נתן שפירא, ה'מגלה עמוקות', מביא על הפסוק בפרשת וישלח (בראשית ל"ב, כ"ה): 'וַיִּתֵּן יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֵּאבֶּק אִישׁ עִמּוֹ, וּפְרָשׁוֹ: 'שִׁכַח פְּכִים קִטְנִים וְחָזַר עֲלֵיהֶם' - שהכוונה היא לאותו פך שמן חתום בחותמו של כהן גדול. והוסיף לפרש בדרך דרוש את 'וַיִּתֵּן יַעֲקֹב לְבָדוֹ' - יעקב נשאר בבית הבד שלו, שם סוחטים הזיתים, כדי לייצר שמן זית טהור עבור פך השמן הטהור לנרות חנוכה. דווקא בשעה זו, ביאר ה'מגלה עמוקות' - 'וַיֵּאבֶּק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר', בעוד שקודם לכן, כאשר העביר את נשיו וילדיו וכל אשר לו, עדיין לא הגיע שְׁרוֹ של עֵשׂוֹ להילחם עמו, מפני שאז היתה לו עדיין אחיזה בהם - ע"י אותם פכים קטנים. רק כאשר חזר יעקב על אותם פכים קטנים, לא יכול היה שְׁרוֹ של עֵשׂוֹ להבליג עוד, כי כאן בא יעקב לקחת הכל ממש, ולא להשאיר בשליטת עֵשׂוֹ אפילו דבר קטן שבקטנים, וע"כ יצא למלחמה כנגדו. כי כשישנו חיבור כלשהו לעולם חיצוני - אין התמסרות של כל הכוחות ל'תַּתְּנוּן אֵמֶת לַיַּעֲקֹב', ואין זו אמת טהורה, וממילא אין שְׁרוֹ של עֵשׂוֹ נלחם בה. רק כשיעקב חפץ להתנתק לגמרי מהשפעות חיצוניות - רק אז מתחילה מלחמת עֵשׂוֹ ביעקב! והנה, אמרו חז"ל במדרש (בראשית רבה פרשה ב): 'וְחִשְׁדָּה עַל פְּנֵי תְהוֹם' - זו גלות יון, שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן'. עד מתי נמשך המאבק? 'עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר', ואז 'וַיִּתְקַע פֶּף יַרְדֵּי יַעֲקֹב'. על מה היה המאבק? אמרו בגמרא (ברכות נ"ח): 'לך' ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד' - ה'וד זה בית המקדש'. יעקב רצה שְׁשָׁרוֹ של עֵשׂוֹ יודה לו על הברכות, וכך יחזור ה'הוד' לבית המקדש, שבו אומרים שבחות והודאות להקב"ה. ממאבק זה יצא יעקב צולע, עד אשר 'וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כְּאֲשֶׁר עֵבֶר אֶת פְּנוֹאֵל, וְשֵׁם הַתְּרַפָּא מְצַלִּיעָתוֹ. שֵׁם רִגְלָהּ אֵינָה מְרַפֶּאת צַלִּיעָה, אֲלֵא הַכוּוּנָה לְשֵׁמֶשׁ צְדָקָה וּמְרַפָּא בְכַנְפֶיהָ, שֶׁהִיא הָאוֹר הַגָּנוּז לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבוֹא, אוֹר שִׁזְרַח רַק לִירָאֵי ה' וְלַחוֹשְׁבֵי שֵׁמוֹ.

זו השמש שזרחה ליעקב וריפאה אותו מצלעותו. בזריחה זו נרמז נס חנוכה. כן כתב ה'רוקח': 'ל'ו נרות חנוכה (ללא השמשים) הם כנגד ל'ו שעות שהאיר האור בתחילת הבריאה, קודם שגנזו בתורה, והזכירו עוד שנרות אלו הם כנגד ל'ו פעמים שמוזכרת המילה 'אור' בתורה שבכתב, שבה גנזו אור זה, וכן כנגד ל'ו המסכתות המפורשות שיש עליהן גמרא, שהיא מסירת התורה שבעל-פה בעמל עיונה (מתוך שישים המסכתות), אשר גם בהן גנזו האור.

'גַּר מְצֻנָה וְתוֹרָה אוֹר' (משלי ו, כג) - הם נרות החנוכה המאירים אורה של תורה. מעשה אבות זה, של הניצחון בלילה על שְׁרוֹ של עֵשׂוֹ וזריחת שמש צדקה ומרפא ליעקב אבינו, הם ה'סימן לבנים' של הניצחון על היוונים וחזרת המנורה למקומה! [קונטרס 'להודות ולהלל' (כמוצא שלל רב)]

'והבור רק אין בו מים ויקחהו וישלכו אתו הברה" (ל"ז, כ"ד) - מהי ההצלה שהשליכו את יוסף לבור מלא נחשים ועקרבים?

מובא בגמרא (שבת כ"ב.) אמר רב כהנא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרבי תנחום על הפסוק 'והבור רק אין בו מים' ממשמע שנאמר 'והבור רק' - איני יודע שאין בו מים?! אלא מה תלמוד לומר 'אין בו מים'? מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו.

ולפי זה הקשה הריטב"א (שם): אם יש בבור נחשים ועקרבים איך אמרה התורה על ראובן (ל"ז, כ"א) 'וַיִּצְלְהוּ מִיָּדָם', מה הועיל בזה שימות במיתת נחשים, ותירץ, ודאי שראובן לא ראה שהיו שם נחשים ועקרבים, אלא התורה העידה שהיו שם נחשים ועקרבים והקב"ה עשה לו נס.

והוסיף הרמב"ן: גם שאר השבטים לא ראו שיש שם נחשים ועקרבים, כי אם היו רואים נחשים ועקרבים, ואפילו הכי לא הוזק על ידיהם בשהייתו שם, היו מודים על האמת שהקב"ה שומר עליו, וצדיק גמור הוא ולא היו מוכרים אותו, כי איך יגעו במשיח ה'!?

והאור החיים הקדוש ביאר: לפי שהאדם בעל בחירה ורצון, ויכול להרוג את מי שלא נתחייב מיתה, מה שאין כן חיות רעות לא יפגעו באדם אם לא יתחייב מיתה לשמים, וא"כ על אף שהבור היה מלא נחשים ועקרבים מקרי הצלה, שכן אינן יכולים להזיק את יוסף ללא שיקבלו רשות מהקב"ה.

ומדוע כתבה התורה 'ריק' היה אפשר לכתוב 'והבור אין בו מים', והיינו דורשים שיש בו נחשים ועקרבים מזה שלא כתבה התורה 'והבור ריק', ותירצו - אם לא היה כתוב 'והבור ריק' היה מקום לומר שהיה כולו מלא נחשים ועקרבים, והיה קשה כיצד נתן ראובן עצה להשליך אותו אל הבור מלא נחשים ועקרבים שוודאי יהרג, שנחש כשדוחקין אותו הוא נושך (ברכות ל"ג), לכך אמרו שהבור ריק ואין כולו מלא בנחשים, ואין הוא דוחק אותם, ולכן אין ודאות שימות.

וב'תאוה לעיניו' מיישב אם לא היה כתוב 'הבור ריק' היה מקום לדרוש אבל דברים אחרים יש בו, ולא היינו דורשים 'אבל נחשים ועקרבים יש בו', אך אחר שכתוב 'הבור ריק' צריך לדרוש שאין בו מים, אבל נחשים יש בו, כיון שרק בנחשים אפשר שגם יהיה הבור ריק וגם יהיו בו נחשים, כיוון שהם נכנסים בחורים ואז הבור ריק.

וה'משך חכמה' הביא שהזהר (בראשית קפ"ה.) ביאר השבטים סברו שיוסף מחויב מיתה בידי אדם ולא בידי שמים, ומיתה בידי אדם מחוייבים כבר מהיות האדם בן ל"ג, אך בידי שמים - אין מענישים אלא מגיל עשרים, ולכך הצילו ראובן, שידע שלא הגיע לגיל 20 ולכן לא ימות מהנחשים והעקרבים, שזו מיתה בידי שמים. [משכיל לאיתן]

"אלה תלדות יעקב יוסף" (ל"ז, ב) - "והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה"

וברש"י: ניצוץ יוצא מיוסף ומכלה את כל אלופי עֵשׂוֹ. עכ"ד. יוסף הוא הכח נגד עֵשׂוֹ. מדוע דווקא יוסף ולא מישוהו אחר מהאחים? עֵשׂוֹ היתה לו מידה טובה של כיבוד אב ואם, מוסר נפשו עבור כיבוד אב ואם. כאשר אביו ביקש ממנו 'וַיְצוּדָה לִי צִיד', אף על פי שהיה לו בגד מיוחד המגן עליו מחיות רעות (בגד חמודות של אדם הראשון), הניח הבגד אצל אמו והלך ליער, כי אמר, שבשביל מצוות אביו הוא מוכן לסכן את נפשו.

יוסף הוא היחיד מבני יעקב שגם כן סיכן עצמו עבור כיבוד אב ואם, כאשר אביו יעקב אמר לו "לָכֵה וְאֶשְׁלַחְךָ אֲלֵיהֶם", אף על פי שידע שאחיו שונאים אותו ועלולים לפגוע בו, אמר "הנני". למצוות האבא הוא מוכן לעשות הכל, וכאשר שמע מהאיש שהלכו דותינה, לא חזר הביתה, אלא המשיך לקיים רצון אביו.

צרה ויגון אמצא... דלתי ולי יהושיע!

(תהלים קטז, ג'ו) - סיפור

מעשה ביהודי תושב ירושלים, שמצוקה גדולה התרגשה על ראשו: מול חנותו המוצלחת אשר בשוק 'מחנה יהודה' נפתחה חנות מתחרה, שהציעה ללקוחות את אותם מוצרים בדיוק, במחירים זולים יותר...

תקופה חלפה, והכנסותיו של בעל החנות הוותיקה ירדו פלאים. בתחילה חשב שיצליח לשרוד ולקוחותיו הוותיקים ישמרו לו אמונים, אולם עד מהרה הבין, כי מצבו רק יחמיר עם הזמן. משכך, עלה להתייעץ עם רבו, ממקובלי ירושלים. "אם לעצתי תשמע, עזוב את חנותך שבשוק, ולך לחפש חנות במקום אחר" אמר הרב. "אבל, רבי" התרגז האיש, "הלא בעל החנות החדשה - הוא אשר בא בגבולי, ומדוע עלי לעזוב את המקום"? "צודק אתה" הרגיעו הרב, "הוא בא בגבולך, ואתה וותיק ממנו. ובכל זאת, זכור כי הכל לטובה. שמע לעצתי ועשה כדברי".

למרות המרירות והתסכול ומתוך אמונת חכמים תמימה, סגר היהודי את חנותו אשר בשוק 'מחנה יהודה', ולאחר חודש פתח את חנותו מחדש בשכונת 'מאה שערים'.

בקומה שמעל החנות החדשה התגוררה קשישה. מהיום בו גילתה אותה קשישה את בעל החנות החדשה, הפכה אותו ליד ימינה, שלא ברצונו... בתחילה ריחם עליה וסיפק לה מעט מזון ללא תמורה, אך היא מצידה הפכה זאת לנוהל קבוע, ובנוסף אף נעזרה בו בכל ענייניה, תשלומיה וחשבונותיה. 'אם פרנסתי אינה כבעבר, לפחות אזכה לגמול כאן חסדים'... היה מהרהר בעל החנות בכל עת שנתבקש לסייע. אך באחד הימים פנתה הקשישה בבקשה שונה: "מבקשת אני לשוחח איתך בעניין מסוים". כשהתיישב בעל החנות בדירתה הקטנה, עייף ותשוש מן היום החולף, הפתיעה אותו הדיירת בסיפור מרתק: "לפני ימים ספורים קיבלתי ידיעה כי קרוב משפחתי היחיד, אשר התגורר מעבר לים, נפטר לבית עולמו והותיר לי ירושה בסך חמישה מיליוני דולרים. בנים אין לי, ואף לא בנות, ולי עצמי אין מה לעשות עם סכום כה גדול". הזקנה נשמה עמוקות והטילה את הפצצה: "הפכתי והפכתי בדבר, והגעתי למסקנה, כי אתה הוא האדם טוב-הלב ביותר שאני מכירה עלי-אדמות. כבן היית לי, ומעולם לא השבת את פניי ריקם. אני מעבירה לך בזאת את הירושה, ובקשתי הצנועה היא, שתתרום חלק ממנו לשיבה, כדי שיקימו חדר וילמדו בו תורה תמיד, לזכותי ולזכות נשמת".

אכן, לעיתים, זוכים אנו לראות בעינינו, כיצד הקשיים והמצוקות אינם אלא כסות דקיקה ונתיב לישועות ולנפלאות...

חז"ל דורשים מאתנו לברך על הרעה כשם שאנו מברכים על הטובה, ובגמרא מבואר כי הכוונה היא שעל האדם לקבל את הרעות בשמחה, כשם הוא מקבל את הטובות.

אך האדמו"ר רבי משה דוד מצ'ורטקוב זצ"ל דייק מפסוקי הכתוב בתהלים, את ההכנה הנדרשת לכך: פסוק אחד אומר (תהלים קט"ז, ג'): "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא", ובשני פסוקים אחרים נאמר (שם, ג-ד): "אֶפְפוּנֵי חֶבְלֵי מוֹת וּמִצָּרֵי שָׁאוֹל מִצְאוּנִי, צָרָה וַיְגוֹן אֶמְצָא... וּבִשְׁם ה' אֶקְרָא, אָנָּה ה' מִלְטָה נַפְשִׁי". מדוע בפסוק העוסק בהודאה על הטובה - נסמכה ההודאה לישועה בפסוק אחד, ואילו בפסוקים העוסקים בברכה על הרעה, נחלק העניין לשני פסוקים -

"צרה ויגון אמצא" בפסוק אחד, "ובשם ה' אקרא" בפסוק שני? ללמדך, כי על ההודאה אפשר וצריך לברך מיד, בסמוך לקבלת הטובה, מכיוון שהלב מתרחב לאלתר משמחה והאושר מציף את הישות, אולם על הרעה אין לברך מיד. בעתות קבלת רעה, ר"ל, הלב נשבר ונקרע והכאב אופף ומציק. לא, אי אפשר לברך עתה. כך לא מברכים. ובכן, ממתנינים, מיישבים את הדעת, מרגיעים את הלב הדואב ומתנחמים כדבעי בחיזוק האמונה והביטחון שהכל מאתו, אך ורק לטובה. רק אז קמים ומברכים, כמצוות המשנה: "לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה".

[דרך עץ החיים]

על הניסים

פעם שאל יהודי את הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל: מדוע מודים אנו תמיד על הניסים, אחרי שאמרו בגמרא (שבת נ"ג): כמה גרוע אדם זה שנשתנו עליו סדרי בראשית? והשיב לו: במקום שצריך נס, ובדרך הטבע אי אפשר בלי זה - אדרבה מעלה גדולה היא שזכה להיות לו נס, אך במקום שאפשר עפ"י הטבע וכגון ההיא ששבת שהיה צריך להניק את בנו, הרי יכול היה להיות פשוט יותר שיקנה לו אוכל ויאכיל אותו, כפי שעושים הרבה.

והנה בברכת המזון כתב הרמ"א (ס' קפ"ז ס"ד) שאם לא אמר 'על הניסים' בברכת המזון, יאמר אחר כך בתוך הרחמן 'הרחמן הוא יעשה לנו נסים כמו שעש בימים ההם'. ושאלו את הגר"ח איך תיקנו לבקש כן, והלא אין מבקשים על מעשה ניסים. והשיב בפשיטות כי הבקשה כאן היא על ניסים שבגאולה עם ביאת המשיח, ובוודאי יהיו, ולא על כגון זה אמרו שאין לבקש על נס.

[שיח חנוכה ופורים מהגר"ח קניבסקי]

"להודות ולהלל לשמך הגדול" מתוך שמחה

של מצוה - סיפור

פעם הגיע חיים עוזר גרודז'ניסקי זצ"ל לעיר קראקא, והוצרך לרכוש חליפה חדשה. פנה אל החייט וביקש כי יתפור לו חליפה, אך הלה סירב, באומרו כי עליו לסור לביתו להדלקת נר חנוכה. החליט רבי חיים עוזר להתעכב בבית החייט, עד אשר יסיים יתפנה למלאכתו. רבי חיים עוזר חזה בהתפעלות בחייט, שלא היה אלא יהודי פשוט, פושט את בגדי העבודה, רוחץ פניו וידי, לובש בגדי שבת, ופונה להדלקת הנרות בחדוה, כשעיניו נוצצות מאושר.

דקות ארוכות עמד החייט על יד השלהבות המרצדות, כשהוא שר ורוקד בכל רמ"ח איבריו. רק לאחר יותר ממחצית השעה הפסיק החייט מריקודו, פשט את בגדי השבת וחזר לשולחן עבודתו...

התפעל רבי חיים עוזר זצ"ל, ואמר: אין כל פלא כי זכתה העיר קראקא לגדל תלמידי חכמים מופלגים, מגדולי הדורות האחרונים. אם חייט 'פשוט' מתרומם לאושר כזה מקיום דבר ה', ברור כי הדבר יתבטא בפרחים שגדלו בערוגה זו, בילדים תלמידי חכמים היוצאים מעיר זו! כי שמחה של מצוה מעבירה מסר ומותירה רושם בל יימחה בנפש הילדים!

[פניני פרשת השבוע]

"פי ה' אתו, וכל אשר הוא עשה ה' מצליח"

בְּיָדוֹ! (לט, ג) - סיפור

את הסיפור הבא סיפר הרב גואל אלקריף שליט"א, על שהתרחש בשכונה בה מתגורר: ברחוב באר מים חיים שבעיר בני ברק, מתגורר יהודי בדירה בקומה הראשונה ולצדו שכן נוסף, כששתי הדירות צמודות זה לזה. יום אחד דפק היהודי על דלת שכנו כשבקשה לא שגרתית בפיו: 'ההורים שלי התבגרו, ואני לא רוצה להכניסם לבית אבות, מפני שהדבר יקשה עליהם מאוד. מאחר שדירתך צמודה לדירתי, חשבתי לקנות אותה ממך, וכך אוכל לשבור את הקיר שבין שתי הדירות ולחיות יחד אתם בבית אחד גדול'. השכן נדהם מן הבקשה המוזרה: 'אני מבין, אך איני מתכוון כלל למכור את דירתי'. 'הבט', אמר השכן. 'אני מוכן לשלם לך עליה מחיר גבוה ממחיר השוק. אם, נניח, הדירה שווה בשוק שניים וחצי מיליון שקלים, אתן לך שני מיליון ושבע מאות אלף שקלים. ריוח של מאתיים אלף שקלים!' עבור אדם שמחתן ילדים, סך של 200,000 שקלים ברגע אחד אינו דבר של מה בכך. לאחר זמן של מחשבה הסכים השכן למכור את דירתו. או אז אמר השכן הקונה: 'אינך צריך להיות בלחץ בקשר למועד פינוי הדירה. ההורים שלי צריכים למכור את הדירה שלהם, ולכן עומדים לרשותך שמונה חודשים בהם תוכל למצוא דירה חילופית בנחת'.

ואכן כך היה. היהודי מכר את הדירה לשכנו, והחל לחפש דירה אחרת. אך אז התחווה לו המציאות העגומה: אין בנמצא דירה כלבבו! הוא ובני משפחתו היו מושרשים היטב באזור, והוא לא רצה לעבור דירה לאזור אחר. בית הכנסת שבו הוא מתפלל עשרות שנים, תלמוד התורה של הבנים, בית הספר 'בית יעקב' של הבנות - הכל מוכר וידוע, ולא היה לו כל רצון להתחיל הכל מהתחלה. הוא פנה אל כל המתווכים ונבר בכל העיתונים בתקווה למצוא דירה מתאימה, אך ככל שהשקיע וטרח לחפש - העלה חרס בידו. עברו חודש ועוד חודש, אך טרם נמצאה דירה מתאימה באזור. היהודי רצה לבטל את החוזה, אך השכן הסביר לו באדיבות שהוריו כבר מכרו את דירתם, וכעת אין להם מקום לגור בו מלבד הדירה הזו... הזמן הוסיף וחלף, נותרו שבועיים ימים לפינוי הדירה, ואך הלה טרם מצא דירה אחרת! הוא היה שבור ורצוצץ, ובמר ייאוש הלך לבית הכנסת 'סטרופקוב' הממוקם בקרבת מקום, והתפלל מקירות לבו: 'ריבוננו של עולם', התפלל בדמע, 'רציתי לעשות חסד עם יהודי, ותראה איך נתקעתי! אנא, רחם עלי והושיעני! לאחר שסיים את ספר התהלים, התפלל תפילת מנחה בכוונה גדולה, משל היתה זו תפילת נעילה.

והנה, כאשר יצא מבית הכנסת, צדה את עינו מודעה מאובקת שהיתה תלויה על עמוד חשמל. הוא התקרב וקרא: 'למכירה דירה ברחוב הרב כהנמן מס'...! בתחתית המודעה היו גזירים של מספר הטלפון שנועדו לתלישה, והוא תלש אחד מהם ושם בכיסו. מדובר היה בבניין הממוקם קרוב מאוד לכניסה לרחוב באר מים חיים. הוא הגיע לביתו ושלח את ידו אל הכיס, אך כאילו היה זה מעשה שטן - הפתק נעלם! הוא חיפש שוב ושוב בכל הכיסים, אך ללא הועיל. 'אין ברירה, אחזור לעמוד החשמל שליך בית הכנסת, ואתלוש שוב את המספר', אמר לעצמו. הוא חזר למקום, אך אז נוכח לראות כי המודעה נעלמה... 'איזה חסר מזל אני!' כעס על עצמו. 'אחרי שהתפללתי כזאת תפילה מעומק הלב, הקב"ה זמן לי את המודעה הזו, ובכסילותי איבדתי אותה!' ברוב ייאוש, החליט כי אין לו מה להפסיד.

הוא יעלה לבניין המדובר, יעבור דלת דלת וישאל האם יש בבניין דירה למכירה. הוא עלה לקומה הראשונה ודפק בדלת שנקרתה מולו. 'שלום וברכה, יש כאן דירה למכירה?' לשמע השאלה, עמד בעל הבית כשעל פניו הבעת תדהמה מוחלטת. 'רבי יהודי, קרה משהו?' שאל היהודי באי נוחות 'הגד לי, השיב בעל הבית בהתרגשות. 'מאיפה באת בדיוק עכשיו? האם אתה נביא או מכשף?! מה התברר? זמן קצר קדם לכך מונה האיש לר"מ בישיבה בדרום הארץ, ובאותו יום הודיעה לו הנהלת הישיבה כי המינוי מותנה במעבר לדירה בקרבת הישיבה, זאת על אף שתחילת הזמן בישיבה הינה בעוד שבועיים בלבד, ולרשותו עומדים שבועיים ימים בלבד להיערכות למעבר משמעותי שכזה. 'ישבתי כעת לארוחת ערב עם רעייתי' סיפר בעל הבית, 'ואמרתי לה: 'בואי נמכור את הדירה!' אשתי לא הבינה מה אני שח: 'איך נמכור אותה בתוך שבועיים? מכירת דירה אורכת זמן ארוך! ובדיוק כשסיימה לדבר - הופעת בדלת! היהודי ביקש לראות את הדירה, והנה הפלא ופלא: היתה זו בדיוק הדירה שחיפש! חוזה המכירה נחתם, ולאחר מספר ימים הוא כבר התגורר ביחד עם משפחתו בדירה החדשה. כעת נותרה לו עוד קושיה לפתור: לפני שהמוכר עזב לדרום הארץ, סיפר לו היהודי את הסיפור הפלאי עם המודעה שאבדה, ושאל היכן היתה הדירה המדוברת. 'אה, המודעה הזו?' הפטיר המוכר בתנועת ביטול. 'זו מודעה ישנה! מדובר בדירה בקומה ד' שנמכרה לפני שנה' היהודי נדהם מההשגחה הפרטית לה זכה: 'אם לא הייתי מאבד הפתק הייתי מתקשר למספר הטלפון שהופיע במודעה ושומע תשובה 'זה כבר לא רלוונטי', ובזה היה תם הספור. מה עשה הקב"ה? סובב שהפתק ייבד, והלכתי בעצמי לבניין, ומצאתי דירה זו!

[שש באמרתך]

בברכת התורה

דין ברינה

"לאדם מערכי לב ומה מענה לשון" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-טרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורג' בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאור אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דודי (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוח בת שמשון הגר בת אהרן והרטה: כתון בת חביבה: האוהב (דייז) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: ללא רחל בת איריס: בתיה בת אסתר זרבה בת אטו: נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן גר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: יוקטריה בת שרה: זולטי בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קין בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נארה: רות בת לינה: נורית בת רחל לימור הודיה, ושחנה בנות תורן יפה

לזרע של הימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה הדס הודיה בת פאולה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.47209

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים